

Osaamistavoitteiden kirjoittaminen – perustietoa opettajalle

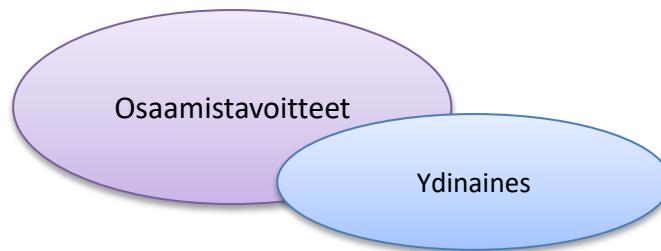
Yliopistokoulutuksella tavoitellaan opiskelijoiden korkeatasoista osaamista, asiantuntijuuden rakentumista. Tiedon määrän kasvaessa oppisisältöjä joudutaan yhä tarkemmin valitsemaan.

Osaamistavoitteiden kautta tehdään *näkyväksi se, mitä koulutuksessa tai opintojaksolla opiskelijan toivotaan oppivan*. Valikoidut ja kirjatut osaamistavoitteet vaikuttavat opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Ne ohjaavat vahvasti myös opiskelijoiden oppimista.

Mitä osaamistavoitteet ovat? (engl. learning outcomes)

- Osaamistavoitteet kuvaavat tavoiteltuja oppimistuloksia: mitä opiskelijan odotetaan ymmärtävän ja pystyvän tekemään opintokokonaisuuden tai -jakson suoritettuaan.
- Osaamistavoitteet ovat osa kunkin opintojakson kuvausta ja löytyvät opintojaksokohtaisesti myös [Turun yliopiston opinto-oppaista](#).
- *Kompetenssit* (engl. competences) ovat laaja-alaisia ja dynaamisia osaamisvalmiuksia; taitoja, kykyjä, valmiuksia. Osaamistavoitteet tähtäävät eri kompetenssien tuottamiseen ja kehittämiseen.
- Osaamistavoitteisiin sisältyvät koulutuksen alakohtaiset keskeiset tiedot ja taidot, joita kutsutaan myös *ydinainekseksi*. Ks. seuraava sivu.
- Hyvät osaamistavoitteet ovat osa linjakasta opetusta: ne kytkeytyvät opetusmenetelmien valintaan ja arvioinnin suunnitteluun.

Ydinaines: Asiat, joiden oppiminen on keskeistä. Ydinaines voidaan luokitella ja havainnollistaa värein ks. taulukko 1. Verrattuna osaamistavoitteisiin, ydinaines on yksityiskohtaisempaa oppisisällön kuvausta.

Taulukko 1. Ydinaineksen kolmiportainen luokittelu ja värikoodaus opintojaksolla

Opintojakson ydinaines	Hallittava, ymmärrettävä, osattava (Essential to know)	Tiedettävä, tunnistettava (Good to know)	Lisätietoa aiheesta kiinnostuneille (Nice to know)
	Oppisisältö, jonka hallitseminen on välttämätöntä ja jonka ymmärtäminen mahdollistaa syventävän /laajentavan tiedon hankkimisen.	Täydentävä tietous, joka lisää teoreettisia yksityiskohtia ja selventää harvinaisempia sovelluksia.	Erytistietämys, joka syventää jonkin alueen hallintaa.

Värit voidaan tuoda esiin luentodiassa esimerkiksi väripalloina. Myös rinnakkainen merkintä esim. I, II, III-ovat värisokeille suositeltavia.

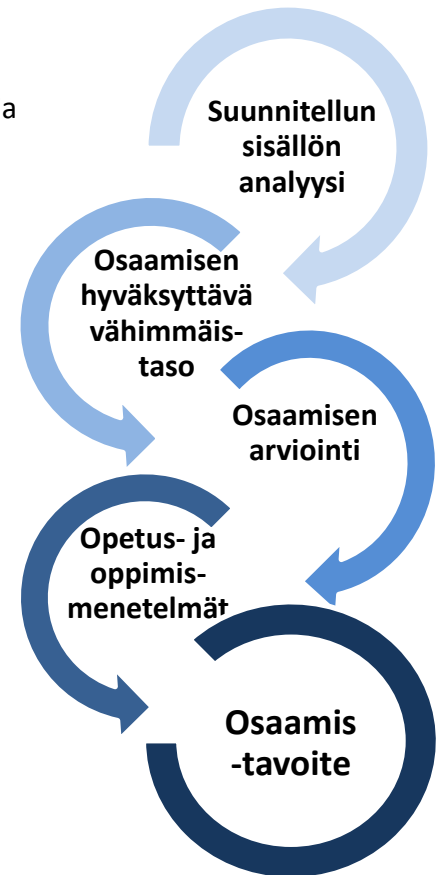
Mihin osaamistavoitteita tarvitaan?

- **Opettajalle** osaamistavoitteet havainnollistavat opetuksen ja oppimisen suunnittelun sekä luovat pohjan arvioinnille. Selkeät osaamistavoitteet ovat tarpeellisia myös muille, sillä ne avaavat muiden opintojaksojen opettajille, mitä osaamista opintojaksolla tavoitellaan.
- **Opiskelijalle** osaamistavoitteet kertovat, mitä häneltä odotetaan, mihin tulisi paneutua ja miten työskennellä. Osaamistavoitteet lisäävät opiskelumotivaatiota ja opiskeluun sitoutumista. Ne ovat apuna myös itse- ja vertaisarvioinnissa. Osaamistavoitteiden avulla opiskelija pystyy paremmin hahmottamaan ja kuvaamaan omaa asiantuntemustaan.
- **Yliopiston kannalta** osaamistavoitteet ovat keskeinen osa laadunvarmistusta; tiedetään, mitä koulutuksella tavoitellaan, ja voidaan arvioida tavoitteiden saavuttamista. Osaamistavoitteet lisäävät koulutuksen läpinäkyvyyden lisäksi sen vertailtavuutta (Bolognan prosessi).

Osaamistavoitteiden kirjoittaminen

Opintojakson osaamistavoitteiden tulee kuvata tärkeimmät osaamisvaatimukset. Niiden tulee olla arvioitavissa sekä suhteellisen yksinkertaisesti ja selkeästi ilmaistuja. Osaamistavoitteita voi lähteä hahmottelemaan esimerkiksi seuraavien askelten kautta.

1. Erittele opintojaksoon suunnittelemasi sisältö.
 - Tunnista opiskelijoiden lähtötaso ja selvennä, mitä ennakkotietoja opiskelija tarvitsee.
 - Selvitä, miten suunnittelemasi koulutussisältö liittyy muihin opintojaksoihin.
 - Tarkastele, miten teoria ja käytäntö ovat sovitettavissa yhteen opintojaksolla.
2. Määrittele tiedot, taidot tai kompetenssit, joita opiskelijalta odotetaan hyväksytyyn kurssisuoritukseen.
3. Valitse menetelmät, joilla opiskelijan suoritus parhaiten voidaan arvioida.
4. Suunnittele, millä opetus- ja oppimismenetelmillä opiskelija voi saavuttaa asettamasi tavoitteet.
5. Kirjoita osaamistavoitteet selkeiksi kokonaisuuksiksi
 - Pyri käyttämään aktiivisia verbejä, joiden avulla osaamista voidaan arvioida, kuten: opintojakson käytyään opiskelija osaa.. *määritellä, luetella, selittää, diagnosoida, tulkita, laskea, suunnitella, arvioida, vertailla, kuvata, käyttää...*
 - Tiivistä opintojakson tavoitteet n. neljästä kahdeksaan osaamistavoitteeseen.

Kaikkea oppimista ei voi ennalta määritellä tavoitteisiin

Ennalta määriteltyjen osaamistavoitteiden laadinnassa on hyvä muistaa oppimisprosessin kehittyminen ja muuttuvuus. Osaamistavoitteissa tulisi olla tilaa myös oppimiselle, jota ei voida suoraan havainnoida tai mitata. Osaamistavoitteita ei saisi soveltaa liian mekaanisesti: ihmisen tiedonmuodostusprosessi on monimutkainen, jota liian tarkkaan kirjatut osaamistavoitteet eivät pysty tavoittamaan. Lisäksi opetuksessa tilaa tulee olla osaamisen tavoittelulle, jota ei osata vielä edes määritellä. Yhteistyö saman ja eri opintojaksojen opettajien sekä vuoropuhelu työelämän kanssa ovat keskeistä osaamistavoitteita kirjoitettaessa.

Osaamistavoitteista lisää mm.:

Murtonen, M., Halttunen, T., Lappalainen, M. & Pyykkö, R. (2017). Osaamistavoitteet ja opetuksen suunnittelu. Teoksessa: Murtonen, M. (toim.), Opettajana yliopistolla: korkeakoulupedagogiikan perusteet. Vastapaino.

Verkkomateriaalina UNIPS-opintomoduuli (University Pedagogical Support): [Competency-based teaching and curriculum](#)

Oppaan koostamiseen käytettyjä lähteitä

- Bateman, H. – Ellis, J – Steward, J. – McCracken, G. (2017). Using learning outcomes in dental education. *British Dental Journal*. Vol. 223(11), pp. 854-857.
- Fish, D. – Coles, C. (2005). *Medical Education. Developing a curriculum for practice*. Open University Press, New York.
- Honkala A. et al (2009). Näin asennat osaamistavoitteet opetussuunnitelmaasi. W5W-hankkeen laatima opas
- Karjalainen, A. & Jaakkola, E. 1999. Akateemisen opetussuunnitelman kehittäminen. Opetusmoniste, Oulun yliopisto
- Kennedy, D. – Hyland, Á. – Ryan, N. (2007). *Writing and Using Learning Outcomes: a Practical Guide. Implementing Bologna in your institution*.
- Lindblom-Ylänne, S. – Nevgi, A. (2009). Opetuksen linjakuus – suunnittelusta arviointiin. Teoksessa: *Yliopisto-opettajan käsikirja*. WSOYpro Oy, Helsinki.
- Murtonen, M., Halttunen, T., Lappalainen, M. & Pyykkö, R. (2017). Osaamistavoitteet ja opetuksen suunnittelu. Teoksessa: Murtonen, M. (toim.). *Opettajana yliopistolla: korkeakoulupedagogiikan perusteet*. Vastapaino ([Turun yliopiston kirjastossa](#) myös e-kirjana)

Osaamistavoitteiden kirjoitusoppaan tarkoitus on kuvata tiiviisti osaamistavoitteita ja niihin kytkeytyviä keskeisiä käsitteitä. Tavoitteena on tukea opintojaksojen osaamistavoitteiden laadintaa.

Opasta ovat työstäneet Turun yliopiston [Lääketieteellisen tiedekunnan koulutuksen kehittämisyksiköstä](#) Maria Haukilahti, Erika Österholm ja Outi Kortekangas-Savolainen sekä Turun yliopiston Koulutuksen tuesta Minna Vuorio-Lehti.

Kiitämme kaikkia oppaan kommentointivaiheessa mukana olleita.

Turussa lokakuussa 2019